

AGATHA CHRISTIE

Ο καθρέφτης ράγισε

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο καθρέφτης ράγισε**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: *The Mirror Crack'd From Side to Side*

Από τις Εκδόσεις HarperCollins *Publishers*, Λονδίνο 2016

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Agatha Christie

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Χρύσα Μπανιά

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Δουρίδα

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Agatha Christie Limited, 1962. All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE, MARPLE, the Agatha Christie Signature and the AC Monogram Logo are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere.

All rights reserved.

© Εξωφύλλου: HarperCollins *Publishers* Ltd.

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Λυχνάρι, με τον τίτλο «Διπλό είδωλο στο σπασμένο καθρέφτη»

Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Νοέμβριος 2019

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3301-1

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3302-8

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτί.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 * fax: 2102819550

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office:

121, Tatoioi Str., 144 52 Metamorfofosi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 * fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr * <http://blog.psychogios.gr>

AGATHA CHRISTIE

Ο καθρέφτης ράγισε

Μετάφραση: Χρύσα Μπανιά

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΑΓΚΑΘΑ ΚΡΙΣΤΙ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

*Η μυστηριώδης υπόθεση στο Στάιλς
Πέντε μικρά γουρουνάκια
Φόνοι με αλφαβητική σειρά
Έγκλημα στο Οριάν Εξημέρες
Ο Πουαρό ερευνά
Φόνος στο πρεσβυτέριο
Το πτώμα στη βιβλιοθήκη
Και δεν έμεινε κανένας
Δέκα ύποπτοι για φόνο
Μια αυτοβιογραφία
Έγκλημα στο γκολφ
Η δολοφονία του Ρότζερ Άκροϊντ
Οι Μεγάλοι Τέσσερις
Θανάσιμος κίνδυνος
Οι πρώτες υποθέσεις του Πουαρό
Η φαρμακερή πένα
Πρόσκληση σε φόνο
Ο μυστικός αντίπαλος
Η δοκιμασία της αθωότητας
Το μυστικό του Τσίμνεις
Φόνος στη Μεσοποταμία
Το μυστήριο του Μπλε Τρένου
Τα Χριστούγεννα του Ηρακλή Πουαρό
Τραγωδία σε τρεις πράξεις
Οι άθλοι του Ηρακλή
Σίκαλη στην τσέπη
Ο καθρέφτης ράγισε
N ή M;
Γιατί δε φώναξαν την Έβανς;
Το μυστήριο των επτά ρολογιών*

*Στη Μάργκαρετ Ράδερχορντ,
με όλο μου τον θαυμασμό*

*Το δίχτυ ανέμισε διάπλατα στον αγέρα
Ράγισε ο καθρέφτης πέρα ως πέρα
Βγάζει κραυγή «Έπεσε πάνω μου η κατάρα»
Η δεσποσύνη του Σαλότ*

Άλφρεντ Τέννυσον, Η δεσποσύνη του Σαλότ*

* Άλφρεντ Τέννυσον (2003:37-49) 12 ΠΟΙΗΜΑΤΑ, Εκδόσεις Διώνη, Αθήνα. Μετάφραση Παντελής Ανδρικόπουλος. (Σ.τ.Μ.)

Προλογικό σημείωμα στην ελληνική έκδοση

Το Ο Καθρέφτης ράγισε κυκλοφόρησε στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1962 με τον τίτλο *The Mirror Crack'd From Side to Side* και τον επόμενο χρόνο στις ΗΠΑ με τον συντομευμένο τίτλο *The Mirror Crack'd*.

Είναι το τελευταίο από τα κλασικά έργα της Άγκαθα Κρίστι που τοποθετείται στην αγγλική επαρχία. Η συγγραφέας κατά κάποιον τρόπο αποχαιρετά στο βιβλίο αυτό μια εποχή που δεν υπάρχει πια. Όλα στο Σεντ Μέρι Μιντ έχουν αλλάξει, η Μις Μαργιλ παρατηρεί τις αλλαγές με ανάμεικτη θλίψη και μακροθυμία. Μεγάλο μέρος των παρατηρήσεών της αφορά στον νεόδημο Οικισμό. Τα νέα αυτά συγκροτήματα κατοικιών χτίζονταν στα εδάφη των παλαιών μεγάλων κτημάτων, μεταξύ άλλων και γύρω από το σπίτι της Κρίστι στο Γουόλινφορντ του Όξφορντσιρ, και η συγγραφέας στο βιβλίο αυτό βρίσκει την ευκαιρία να αναπτύξει τις απόψεις της για τους οικισμούς και τους κατοίκους τους και τα «νέα ήθη» που φέρνουν μαζί τους.

Η υπόθεση του βιβλίου βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην πραγματική ιστορία της ηθοποιού Τζιν Τίρνει και της πρωτότοκης κόρης της, που έπασχε από σοβαρή σωματική και νοητική αναπηρία.

Ενδιαφέρον είναι το ότι η Κρίστι έδωσε στην ηρωίδα της το επώνυμο του σερ Νόρμαν Γκρεγκ, του Αυστραλού οφθαλμιάτρου που πρώτος περιέγραψε τον καταρράκτη της συγγενούς ερυθράς το 1941.

Το βιβλίο μεταφέρθηκε το 1980 στον κινηματογράφο με ένα εκπληκτικό καστ. Η Ελίζαμπεθ Τέιλορ ενσάρκωσε τη Μαρίνα, η Άντζε-

λα Λάνσπερι τη Μις Μαργλ, ενώ έπαιζαν ακόμη η Κιμ Νόβακ, ο Ροκ Χάντσον και ο Τόνι Κέρτις.

Το 1992 το βιβλίο διασκευάστηκε για την τηλεοπτική σειρά του BBC Miss Marple με την Τζόαν Χίκσον για τελευταία φορά στον επώνυμο ρόλο, ενώ αργότερα διασκευάστηκε εκ νέου για την τηλεοπτική σειρά Marple με πρωταγωνίστρια την Τζούλια Μακένζι.

Μία ακόμη κινηματογραφική μεταφορά του βιβλίου αποτελεί η ινδική ταινία Shubho Mahurat, όπου η Sharmila Tagore παίζει την Παντμίι, μια παλιά σταρ του σινεμά της Καλκούτας, και η Rakhi Gulzar την αντίστοιχη Μις Μαργλ.

Τα κυριότερα πρόσωπα του έργου

Μις Μαργλ

Ηλικιωμένη κάτοικος του Σεντ Μέρι Μιντ που δεν παντρεύτηκε ποτέ. Ιδιαίτερα οξυδερκής και με ισχυρή συνδυαστική ικανότητα, γνωρίζει σε βάθος την ανθρώπινη φύση και φημίζεται για τους παραλληλισμούς που κάνει μεταξύ των γεγονότων των εγκληματικών υποθέσεων και των συμβάντων του χωριού.

Ντόλι Μπάντρι

Χήρα του συνταγματάρχη Μπάντρι, αλλοτινή ιδιοκτήτρια του Γκόσινγκτον Χολ και επίδοξη ντετέκτιβ. Σπεύδει να μεταφέρει στη φίλη της, Τζέιν Μαργλ, τα συμβάντα της μοιραίας μέρας με μια ιδιότυπη περιγραφή που θα αποδειχθεί καθοριστική στην επίλυση του μυστηρίου.

Επιθεωρητής Κράντοκ

Ο αξιωματούχος της αστυνομίας που θα αναλάβει την υπόθεση μόλις καταστεί σαφές ότι δεν πρόκειται για τοπικό θέμα. Έχει μεγάλη εμπιστοσύνη στο ένστικτο της «θείας Τζέιν», την οποία και επισκέπτεται συχνά ώστε να της εκθέσει τα γεγονότα και να ζητήσει τη συμβουλή της.

Δεσποινίς Νάιτ

Ιδιαίτερα πρόθυμη όσο και ενοχλητική μεσήλικη, η οποία έχει αναλάβει τη φροντίδα της μις Μαργλ, μιας και είναι πια πολύ ηλικιω-

μένν. Παρ' ότι αποτελεί πηγή πληροφόρησης σχετικά με τα συμβάντα στο Σεντ Μέρι Μιντ, η μισ Μαριπλ συνήθως προσπαθεί να την ξεφορτωθεί.

Μαρίνα Γκρεγκ

Λαμπερή αστέρας του κινηματογράφου με ταραχώδη και όχι ιδιαίτερα ευτυχή βίο. Έρχεται να μείνει στο Γκόσινγκτον Χολ με τον σύζυγό της αναζητώντας γαλήνη και ασφάλεια, ωστόσο σύντομα θα διαπιστώσει ότι ένα γεγονός από το παρελθόν της την κατατρέπει ως κι εκεί.

Τζέισον Ραντ

Σπουδαίος σκηνοθέτης του κινηματογράφου και αφοσιωμένος σύζυγος της Μαρίνας Γκρεγκ, στην οποία προσπαθεί να προσφέρει την ασφάλεια και σταθερότητα που εκείνη χρειάζεται τόσο πολύ. Παρά τη λατρεία που τρέφει για εκείνη, δε θα διστάσει να δράσει όταν βλέπει ότι τα πράγματα μπορεί να ξεφύγουν από τον έλεγχο.

Τσέρι Μπέικερ

Νεαρή και πρόσχαρη βοηθός της μισ Μαριπλ. Μένει με τον άντρα της στον καινούργιο οικισμό που έχει ανεγερθεί κοντά στο Σεντ Μέρι Μιντ και βγάζει το χαρτζιλίκι της δουλεύοντας στο σπίτι της μισ Μαριπλ, την οποία ενημερώνει ταυτόχρονα για τα τεκταινόμενα στο χωριό.

Χέδερ Μπάντκοκ

Γραμματέας του Συνδέσμου Κινητού Νοσοκομείου του Σεντ Τζον και ένθερμη θαυμάστρια της Μαρίνας Γκρεγκ. Όταν η ηθοποιός οργανώσει γιορτή στο σπίτι της για την ενίσχυση του νοσοκομείου, θα σπεύσει να παραστεί και να της θυμίσει μια προηγούμενη συνάντησή τους, δίνοντας έτσι έναυσμα για να αρχίσει μια ολόκληρη ιστορία από το πουθενά.

Άρθουρ Μπάντκοκ

Σύζυγος της Χέδερ Μπάντκοκ, άνδρας ήσυχος που περνά σχεδόν απαρατήρητος από τους πάντες. Ωστόσο έχει το δικό του μυστικό από το παρελθόν που τον συνδέει με την υπόθεση.

Έλα Ζιελίνσκι

Γραμματέας της Μαρίνας Γκρεγκ, ιδιαίτερα αποδοτική στη δουλειά της και σφόδρα ερωτευμένη με τον Τζέισον Ραντ. Η ιδέα να αποκομίσει προσωπικό όφελος από την αναπάντεχη κατάσταση που έχει προκύψει θα έχει για την ίδια πολύ άσχημες συνέπειες.

Χέιλι Πρέστον

Ψηλόλιγνος νεαρός Αμερικανός, γραμματέας του Τζέισον Ραντ. Πρόθυμος στη δουλειά του και υπερβολικά ομιλητικός στον επιθεωρητή Κράντοκ, τον οποίο ωστόσο δεν καταφέρνει να διαφωτίσει ιδιαίτερα ως προς τις λεπτομέρειες των γεγονότων.

Μαργκό Μπενς

Νεαρή επιτυχημένη φωτογράφος με έδρα το Λονδίνο, η οποία καλύπτει τη γιορτή όπου άρχισαν όλα. Σύντομα θα αποκαλυφθεί ότι η ανάμειξή της στην υπόθεση δεν είναι καθαρά επαγγελματική όπως διατείνεται στην αστυνομία.

Λόλα Μπρούστερ

Άλλη μία σταρ του κινηματογράφου, της οποίας το παρελθόν συναντιέται με αυτό της Μαρίνας Γκρεγκ. Πόσο εύκολα ξεχνιέται ένα αναγκαστικό διαζύγιο; Συγχώρεσε ποτέ τη γυναίκα που της άρπαξε τον άντρα και την άφησε με ένα παιδί;

Άρντγουικ Φεν

Σημαντικός παράγοντας της τηλεόρασης και του κινηματογράφου. Παλιός καλός φίλος του ζεύγους Γκρεγκ και Ραντ. Εμφανίζεται απροειδοποίητα μπροστά τους, αλλά έχει απαλλαγεί

εντελώς από την απόρριψη που εισέπραξε πολλά χρόνια πριν;

Γκλάντις Ντίξον

Φίλη της Τσέρι Μπέικερ που εργάζεται στην καντίνα των Στούντιο Χέλινγκφορθ και συνεπώς παρακολουθεί εκ των έσω την εξέλιξη της υπόθεσης. Είναι μια δική της παρατήρηση εκείνη που, αν και με κακή σύνταξη, κατά τη μις Μαρπλ, δίνει επιτέλους ένα καθοριστικό στοιχείο που κάνει τη σκέψη της μις Μαρπλ να προχωρήσει και να την οδηγήσει στη λύση του μυστηρίου.

Ημεις Τζέιν Μαρπλ καθόταν πλάι στο παράθυρο. Το παράθυρο έβλεπε στον κήπο της, ο οποίος κάποτε τη γέμιζε περηφάνια. Τώρα πια δεν ήταν έτσι. Τώρα κοιτούσε από το παράθυρο και μόρφαζε. Εδώ και αρκετό καιρό τής είχαν απαγορεύσει να ασχολείται εντατικά με την κηπουρική. Δεν έπρεπε να σκύβει, να σκάβει, να φυτεύει – μπορούσε το πολύ πολύ να κάνει κανένα κλαδεματάκι. Ο γερο-Λέικοκ, που ερχόταν τρεις φορές την εβδομάδα, έκανε αναμφίβολα ό,τι καλύτερο μπορούσε. Όμως το καλύτερο, έτσι όπως ήταν (όχι τίποτα σπουδαίο, δηλαδή), ήταν καλύτερο σύμφωνα με τη δική του γνώμη, όχι κατά τη γνώμη της εργοδότης του. Ημεις Μαρπλ ήξερε πολύ καλά τι ήθελε να γίνει, και πότε το ήθελε, και του έδινε τις ανάλογες οδηγίες. Και τότε ο γερο-Λέικοκ επιδείκνυε το προσωπικό του δαιμόνιο, το οποίο υπαγόρευε ενθουσιώδη συμφωνία και στη συνέχεια πλήρη έλλειψη συμμόρφωσης.

«Ακριβώς, κυρία μου. Θα βάλουμε τις παπαρούνες εδώ και τις καμπανούλες κατά μήκος του φράχτη. Όπως θέλετε, αυτό θα κάνω πρώτο την επόμενη εβδομάδα».

Οι δικαιολογίες του Λέικοκ είχαν πάντα λογική, κι έμοιαζαν πολύ με εκείνες που έδινε ο καπτεν-Τζορτζ για να μην μπαρκάρει, στο βιβλίο *Τρεις σε μια βάρκα*. Στην περίπτωση του καπετάνιου ο άνεμος φυσούσε πάντα από λάθος διεύθυνση, είτε προς τη θάλασσα, είτε προς τη στεριά, ή ερχόταν από την αναξιόπιστη Δύση, ή από την ακόμα πιο ύπουλη Ανατολή. Η δικαιολογία του Λέικοκ

ήταν ο καιρός. Είχε ξηρασία, είχε υγρασία, είχε βρέξει πολύ, είχε παγωνιά στον αέρα. Διαφορετικά, έπρεπε να προηγηθεί κάτι πολύ σημαντικό (συνήθως σχετικό με λάχανα ή λαχανάκια Βρυξελλών, από τα οποία του άρεσε να καλλιεργεί υπερβολικές ποσότητες). Ο Λέικοκ είχε τις προσωπικές του αρχές στην κηπουρική και κανένας εργοδότης, όσο ενήμερος κι αν ήταν, δεν μπορούσε να του τις αλλάξει.

Αυτές οι αρχές περιλάμβαναν πάρα πολλά φλιτζάνια τσάι, γλυκό και δυνατό, για να πάρει δυνάμεις, πάρα πολύ σκούπισμα φύλλων το φθινόπωρο και αρκετό φύτεμα δικών του αγαπημένων φυτών, κυρίως αστεροειδών και φασκόμηλου –για «να φαίνονται ωραία», όπως έλεγε– το καλοκαίρι. Ήταν υπέρ του ραντίσματος των τριανταφυλλιών για τη μελίγκρα, αλλά αργός όταν έπρεπε να το κάνει, κι όταν του ζητούσαν βαθιές αυλακιές για τα μοσχομπίζελα, συνήθως αντέτασσε την παρατήρηση ότι έπρεπε να δουν τα δικά του μοσχομπίζελα! Πέρυσι ήταν σκέτη απόλαυση, και χωρίς να κάνει τίποτα υπερβολικό νωρίτερα.

Για να είμαστε δίκαιοι, ο Λέικοκ δενόταν με τους εργοδότες του, τους έκανε τα χατίρια στην κηπουρική (αρκεί να μην περιλάμβαναν πραγματικά σκληρή δουλειά), μα ήξερε ότι τα λαχανικά ήταν ο πυρήνας της ζωής· τα λάχανα σαβόι, οι λαχανίδες· τα λουλούδια ήταν φανταχτερά, άρεσαν στις κυρίες που δεν είχαν με τι άλλο να ασχοληθούν. Έδειχνε την αγάπη του δωρίζοντας τα προαναφερθέντα: αστεροειδή, φασκόμηλο, λομπέλια και καλοκαιρινά χρυσάνθεμα.

«Πήγα για δουλειά στα καινούργια σπίτια στον Οικισμό. Θέλουν ωραίους κήπους. Περίσσεψαν μερικά φυτά, γι' αυτό κι εγώ σας τα έφερα και τα φύτεψα μαζί με τα παλιομοδίτικα τριαντάφυλλα, ξέρετε, που δε μου φαίνονται πολύ καλά».

Με αυτά στον νου, η μισ Μαρπλ πήρε τα μάτια από τον κήπο κι έπιασε το πλεκτό της.

Έπρεπε να το αποδεχτεί: το Σεντ Μέρι Μιντ δεν ήταν όπως παλιά. Από μία άποψη, φυσικά, τίποτα δεν ήταν όπως παλιά. Μπο-

ρούσε να το αποδώσει στον πόλεμο (στους δύο πολέμους) στη νέα γενιά, στις γυναίκες που έπιαναν δουλειά, στην ατομική βόμβα, ή απλώς στην κυβέρνηση – μα αυτό που θα εννοούσε στην πραγματικότητα ήταν ότι γερνούσε. Η μισ Μαργκλ, μια πολύ λογική γυναίκα, το ήξερε καλά αυτό. Μόνο που, για έναν αλλόκοτο λόγο, το ένιωθε περισσότερο στο Σεντ Μέρι Μιντ, επειδή εκεί ζούσε εδώ και τόσο καιρό.

Το Σεντ Μέρι Μιντ, ο πυρήνας του παλιού του κόσμου, ήταν ακόμη στη θέση του. Το Μπλου Μπόαρ, η εκκλησία και το πρεσβυτέριο και η συστάδα σπιτιών από την εποχή της βασίλισσας Άννας και του βασιλιά Γεωργίου, ένα από τα οποία ήταν και το δικό της. Το σπίτι της δεσποινίδος Χάρτνελ, η ίδια η δεσποινίς Χάρτνελ, που αντιμαχόταν την πρόοδο μέχρι εσχάτων. Η δεσποινίς Γουέδερμπι είχε αποβιώσει, και τώρα το σπίτι της κατοικούνταν από τον διευθυντή της τράπεζας και την οικογένειά του, η οποία το είχε φρεσκάρει βάφοντας πόρτες και παράθυρα σε ένα έντονο μπλε χρώμα. Καινούργιοι ένοικοι είχαν μπει στα περισσότερα άλλα παλιά σπίτια, μα η όψη των ιδίων των σπιτιών ελάχιστα είχε αλλάξει, επειδή εκείνοι που τα είχαν αγοράσει το είχαν κάνει επειδή τους άρεσε αυτό που ο μεσίτης αποκαλούσε «γοητεία μιας άλλης εποχής». Απλώς πρόσθεταν ένα ακόμα μπάνιο και ξόδευαν πολλά χρήματα σε υδραυλικά, ηλεκτρικές κουζίνες και πλυντήρια πιάτων.

Ωστόσο, παρ' ότι τα σπίτια είχαν περίπου την ίδια όψη με άλλοτε, δύσκολα θα έλεγε κανείς το ίδιο και για τον δρόμο του χωριού. Εκεί, όταν τα καταστήματα άλλαζαν χέρια, ήταν με σκοπό τον άμεσο και άκρατο εκσυγχρονισμό. Το ψαράδικο ήταν αγνώριστο, με τις καινούργιες, τεράστιες βιτρίνες πίσω από τις οποίες γυάλιζαν κατεψυγμένα ψάρια. Το κρεοπωλείο είχε παραμείνει συντηρητικό – το καλό κρέας είναι καλό κρέας όταν έχεις χρήματα. Αν όχι, αγοράζεις τα πιο φθηνά και σκληρά κομμάτια και σου αρέσουν κιάλας! Ο Μπαρνς, ο παντοπώλης, ήταν ακόμα εκεί, στη θέση του, κάτι για το οποίο η δεσποινίς Χάρτνελ, η μισ Μαργκλ και άλλοι δόξαζαν τα ουράνια καθημερινά. Ήταν τόσο *εξυπηρετικός*,

είχε άνετες καρέκλες πλάι στο ταμείο, έκαναν γνώριμες συζητήσεις για τα κομμάτια του μπείκον και για τις ποικιλίες του τυριού. Στο τέλος του δρόμου, ωστόσο, εκεί όπου κάποτε είχε το κατάστημα του με τα καλάθια ο κύριος Τομς, έστεκε ένα ολοκαίνουργο, γυαλιστερό σουπερμάρκετ, το οποίο αναθεμάτιζαν οι ηλικιωμένες του Σεντ Μέρι Μιντ.

«Πακέτα με πράγματα που δεν έχει ξανακούσει ποτέ κανείς», αναφώνουσε η δεσποινίς Χάρτνελ. «Ένα σωρό συσκευασίες με δημητριακά, αντί να φτιάχνουν στα παιδιά ένα καθωσπρέπει πρωινό με μπείκον και αυγά. Άσε που πρέπει να πάρεις το καλάθι *μόνος σου* και να τριγυρνάς ψάχνοντας –καμιά φορά χρειάζομαι ένα ολόκληρο τέταρτο της ώρας για να τα βρω όλα– και συνήθως τα μεγέθη δεν είναι διόλου βολικά, ή θα είναι πολύ μεγάλα ή πολύ μικρά. Κι έπειτα περιμένεις στην ουρά για να πληρώσεις πριν φύγεις. Είναι πολύ κουραστικό. Βέβαια, όλα αυτά είναι πολύ ωραία για τον κόσμο από τον Οικισμό—»

Σε εκείνο το σημείο σταματούσε.

Επειδή, ως συνήθως τώρα πια, η πρόταση σταματούσε εκεί. Στον Οικισμό, τελεία και παύλα, όπως θα έλεγαν με σύγχρονους όρους. Είχε δική του οντότητα και γραφόταν με κεφαλαίο γράμμα.

Η μης Μαρπλ έβγαλε ένα επιφώνημα ενόκλησης. Πάλι της είχε φύγει ένας πόντος. Και όχι μόνο αυτό, πρέπει να της είχε φύγει εδώ και αρκετή ώρα. Το συνειδητοποίησε μόλις τώρα, γιατί χρειάστηκε να μειώσει για τον λαιμό και να μετρήσει τους πόντους. Πήρε μια καρφίτσα, σήκωσε το πλεκτό στο πλάι, στο φως, και το κοίταξε ανήσυχη. Ούτε τα καινούργια της γυαλιά έδειχναν να κάνουν δουλειά. Κι αυτό, συλλογίστηκε, προφανώς ήταν επειδή είχε φτάσει ο καιρός που οι οφθαλμίατροι, παρά τις πολυτελείς αίθουσες αναμονής, τα υπερσύγχρονα μηχανήματα, τα έντονα φώτα που σου έριχναν στα μάτια και τις ιδιαίτερα υψηλές αμοιβές, δεν μπορούσαν να κάνουν πολλά περισσότερα. Η μης Μαρπλ συλλογίστηκε με νοσταλγία πόσο

καλή ήταν η όρασή της πριν από λίγα (εντάξει, ίσως όχι και τόσο λίγα) χρόνια. Από την πλεονεκτική θέση του κήπου της, ο οποίος είχε τόσο αξιοθαύμαστο προσανατολισμό ώστε έβλεπε όλα όσα συνέβαιναν στο Σεντ Μέρι Μιντ, πόσο λίγα ήταν εκείνα που είχαν ξεφύγει από το παρατηρητικό της μάτι! Και με τα κυάλια που είχε για τα πουλιά (πόσο χρήσιμο ήταν το ενδιαφέρον για τα πουλιά!) κατάφερνε να δει— Εκεί σταμάτησε κι άφησε τις σκέψεις της να τρέξουν πίσω, στο παρελθόν. Είδε την Άνν Πρόδερο, με το καλοκαιρινό της φόρεμα, να περνά από τον κήπο του πρεσβυτέρου. Και τον συνταγματάρχη Πρόδερο, τον άμοιρο άνθρωπο, πολύ κουραστικός και δυσάρεστος, σίγουρα, αλλά να τον δολοφονήσουν έτσι... Η μισ Μαργλ κούνησε το κεφάλι και οι σκέψεις της πέρασαν στην Γκριζέλντα, την όμορφη νεαρή σύζυγο του εφημέριου. Η αξιαγάπητη Γκριζέλντα, τόσο πιστή φίλη, της έστειλε κάρτα κάθε Χριστούγεννα. Το όμορφο μωρό της είχε γίνει ολόκληρος νεαρός τώρα πια, και είχε πολύ καλή δουλειά. Μηχανικός ήταν; Πάντα του άρεσε να διαλύει τα μηχανικά τρενάκια του. Πέρα από το πρεσβυτέριο ήταν κάποτε το σκαλοπάτι που οδηγούσε στο μονοπάτι στα χωράφια, και πιο πέρα τα κοπάδια του αγρότη Γκιλ, στα λιβάδια όπου τώρα – τώρα...

Ο Οικισμός.

Και γιατί όχι, ρώτησε αυστηρά τον εαυτό της η μισ Μαργλ. Αυτά τα πράγματα έπρεπε να γίνουν. Τα σπίτια ήταν απαραίτητα και πολύ καλοχτισμένα, ή τουλάχιστον έτσι της είχαν πει. «Σχεδιασμός», κάπως έτσι το αποκαλούσαν. Αν και δεν καταλάβαινε γιατί έπρεπε όλοι οι δρόμοι να λέγονται Κλόουζ*. Όμπρεϊ Κλόουζ και Λόνγκγουντ Κλόουζ, Γκράντισον Κλόουζ και τα λοιπά. Στην πραγματικότητα, δεν έμοιαζαν καθόλου με δρομάκια καθεδρικού. Η μισ Μαργλ ήξερε πολύ καλά από τέτοια δρομάκια. Ο θεός της ήταν κάποτε εφημέριος στον καθεδρικό του Τσίτσεστερ. Όταν ήταν μικρή, είχε πάει να μείνει εκεί μαζί του.

* Στα αγγλικά λέξη Close αναφέρεται στην περιοχή και τα κτίρια γύρω από έναν καθεδρικό ναό. [Σ.τ.Μ.]

Όπως η Τσέρι Μπέικερ, η οποία πάντα αποκαλούσε «καθιστικό» το παλιομοδίτικο, ασφυκτικά γεμάτο σαλόνι της μιας Μαρπλ. Η μιας Μαρπλ τη διόρθωνε ευγενικά «Τσέρι, σαλόνι το λένε». Και η Τσέρι, που ήταν νέα κι ευγενική, προσπαθούσε να το θυμάται, αν και ήταν προφανές ότι έβρισκε πολύ περίεργη τη λέξη «σαλόνι», και της ξέφευγε πάντα η λέξη «καθιστικό». Τώρα τελευταία, ωστόσο, έδειχνε να έχει συμβιβαστεί. Η μιας Μαρπλ συμπαθούσε πολύ την Τσέρι. Λεγόταν κυρία Μπέικερ κι ερχόταν από τον Οικισμό. Ήταν μέλος της ορδής νεαρών συζύγων που ψώνιζαν στο σουπερμάρκετ κι έσπρωχναν καρτσάκια με μωρά στους ήσυχους δρόμους του Σεντ Μέρι Μιντ. Ήταν όλες κομψές και καλοντυμένες, με καλοκομμένα, κατσαρωμένα μαλλιά. Γελούσαν, μιλούσαν και φώναζαν η μία στην άλλη. Έμοιαζαν με σμάρι από ευτυχισμένα πουλιά. Εξαιτίας της ύπουλης παγίδας των αγορών με δόσεις χρειάζονταν πάντα μετρητά, αν και οι σύζυγοι όλων τους είχαν καλό μισθό· γι' αυτό έρχονταν να κάνουν δουλειές στο σπίτι ή μαγειρέμα. Η Τσέρι ήταν γρήγορη και αποδοτική μαγείρισσα, έξυπνο κορίτσι, ήξερε να δέχεται τηλεφωνικά μηνύματα κι εντόπιζε αμέσως ανακρίβειες στα βιβλία των εμπόρων. Δεν είχε μεγάλη κλίση στο να γυρίζει τα στρώματα, και όσον αφορά το πλούσιμο των πιάτων, τώρα πια η μιας Μαρπλ περνούσε από την πόρτα της κουζίνας με το κεφάλι γυρισμένο αλλού, για να μη βλέπει τη μέθοδο της Τσέρι, η οποία συνίστατο στο να τα βάζει όλα μαζί στον νεροχύτη και να τα περιλούζει με απορρυπαντικό. Η μιας Μαρπλ είχε απομακρύνει διακριτικά από την καθημερινή χρήση το παλιό πορσελάνινο σερβιτσιούκι και το είχε βάλει σε ένα ντουλάπι στη γωνία, από το οποίο έβγαине μόνο σε ειδικές περιστάσεις. Στη θέση του είχε αγοράσει ένα μοντέρνο σερβίτσιο με ένα ακνό γκριζο σχέδιο σε λευκό φόντο, που δεν ήταν επίχρυσο πουθενά και μπορούσε να πλένεται στον νεροχύτη.

Πόσο διαφορετικά ήταν στο παρελθόν... η αφοσιωμένη Φλόρενς, ας πούμε, η παλιά μπαρουτοκαπνισμένη υπηρέτρια· κι έπειτα η Έιμι, η Κλάρα, η Άλις, τόσες «καλές υπηρετιούλες»· έρχονταν από το ορφανοτροφείο του Σεντ Φέιθ, «εκπαιδεύονταν» κι έπειτα

πήγαιναν αλλού, έπιαναν πιο καλοπληρωμένες δουλειές. Μερικές ήταν μάλλον απλοϊκές στο μυαλό, πολύ συχνά είχαν κρεατάκια, και η Έιμι ήταν παντελώς ηλίθια. Κουτσομπόλευαν και φλυαρούσαν με τις άλλες υπηρέτριες του χωριού κι έβγαιναν με τον παραγίο του ψαρά, με τον μικρό του κηπουρού στο Γκόσινγκτον Χολ, ή με κάποιον από τους πολυάριθμους βοηθούς του κυρίου Μπαρνς, του παντοπώλη. Ο νους της μιας Μαρπλ γύρισε σ' εκείνες με τρυφερότητα· σκέφτηκε τα μάλλινα παλτουδάκια που είχε πλέξει για τα βλαστάρια τους στη συνέχεια. Εκείνες οι υπηρέτριες δεν ήταν καλές με το τηλέφωνο και δεν είχαν ιδέα από αριθμητική. Από την άλλη, ήξεραν να πλένουν πιάτα και να στρώνουν κρεβάτια. Είχαν ικανότητες, όχι μόρφωση. Ήταν περίεργο: σήμερα ήταν τα μορφωμένα κορίτσια εκείνα που έπιαναν δουλειά ως οικιακές βοηθοί. Μαθήτριες από το εξωτερικό, νταντάδες, φοιτήτριες στις διακοπές τους, παντρεμένες νεαρές όπως η Τσέρι Μπέικερ, που έμεναν σε τεχνητά δρομάκια καινούργιων οικισμών.

Υπήρχαν ακόμα, φυσικά, άνθρωποι όπως η δεσποινίς Νάιτ. Αυτή η τελευταία σκέψη ήρθε ξαφνικά, καθώς τα βήματα της δεσποινίδος Νάιτ πάνω από το κεφάλι της έκαναν τα κρύσταλλα στο τζάκι να κουδουνίσουν προειδοποιητικά. Προφανώς η δεσποινίς Νάιτ είχε πάρει τον υπνάκο της και τώρα θα έβγαινε να κάνει την απογευματινή βόλτα της. Σε ένα λεπτό θα ερχόταν να ρωτήσει τη μιας Μαρπλ αν ήθελε να της φέρει κάτι από το χωριό. Η σκέψη της δεσποινίδος Νάιτ έφερε στο μυαλό της μιας Μαρπλ τη συνηθισμένη αντίδραση. Φυσικά, ήταν πολύ γενναιοδωρο εκ μέρους του Ρέιμοντ (του ανιψιού της), και κανείς δε θα ήταν πιο ευγενικός από τη δεσποινίδα Νάιτ, κι εννοείται πως η κρίση βρογχίτιδας την είχε εξασθενήσει *πάρα* πολύ, και ο δρ Χέιντοκ είχε πει ξεκάθαρα ότι πλέον δεν έπρεπε να κοιμάται μόνη στο σπίτι και να έρχεται καθημερινά κάποιος, αλλά— Η μιας Μαρπλ σταμάτησε εκεί. Επειδή δεν είχε νόημα να συνεχίσει τη σκέψη, η οποία θα ήταν «Μακάρι να ήταν κάποιος άλλος και όχι η δεσποινίς Νάιτ». Στις μέρες της, όμως, οι ηλικιωμένες δεν είχαν πολλές επιλογές. Η μόδα της

αφοσιωμένης υπηρέτριας είχε περάσει. Σε περίπτωση πραγματικής ασθένειας μπορούσαν να ζητήσουν κανονική νοσοκόμα, κάτι απίστευτα δαπανηρό και δυσεύρετο, ή να μπουν στο νοσοκομείο. Μα όταν περνούσε η κρίσιμη φάση της ασθένειας, ξέμεναν με τις εκάστοτε δεσποινίδες Νάιτ.

Η μισ Μαρπλ συλλογίστηκε ότι οι εκάστοτε δεσποινίδες Νάιτ δεν είχαν τίποτα κακό, με εξαίρεση το γεγονός ότι ήταν απίστευτα ενοχλητικές. Ήταν ιδιαίτερα ευγενικές, πρόθυμες να νιώσουν τρυφερότητα για το άτομο που αναλάμβαναν, να του κάνουν τα χατίρια, να είναι γελαστές και χαρωπές και γενικά να του φέρονται όπως σε ένα παιδάκι με ελαφρύ νοητικό πρόβλημα.

«Εγώ, όμως», μονολόγησε η μισ Μαρπλ, «μπορεί να γέρασα, αλλά δεν είμαι παιδάκι με νοητικό πρόβλημα».

Εκείνη τη στιγμή, βαριανασαίνοντας λιγάκι, όπως συνήθιζε, η δεσποινίς Νάιτ μπήκε με χαρωπή φούρια. Ήταν μια μεγαλόσωμη, μάλλον πλαδαρή γυναίκα στα πενήντα έξι, με περίτεχνα χτενισμένα γκρίζα μαλλιά που είχαν αρχίσει να κιτρινίζουν. Φορούσε γυαλιά και είχε μακριά, λεπτή μύτη, κάτω από την οποία φαινόταν ένα καλόκαρδο στόμα κι ένα αδύναμο πιγούνι.

«Να 'μαστε!» αναφώνησε με ένα ορμητικό, πλατύ χαμόγελο που είχε στόχο να δώσει χαρά και ζωντάνια στο θλιβερό λυκόφως των ηλικιωμένων. «Πήραμε τον υπνάκο μας;»

«Εγώ έπλεκα», απάντησε η μισ Μαρπλ, δίνοντας έμφαση στην αντωνυμία, και συνέχισε ομολογώντας την αδυναμία της με αποτροπή και ντροπή: «Μου έφυγε ένας πόντος».

«Ελάτε, δεν πειράζει», είπε η δεσποινίς Νάιτ. «Μην ανησυχείτε, θα το διορθώσουμε αμέσως, έτσι δεν είναι;»

«Εσείς θα το διορθώσετε», είπε η μισ Μαρπλ. «Εγώ, δυστυχώς, αδυνατώ».

Η ελαφριά οξύτητα του τόνου της πέρασε εντελώς απαρατήρητη. Η δεσποινίς Νάιτ ήταν πρόθυμη να βοηθήσει, όπως πάντα.

«Ορίστε», είπε λίγα λεπτά αργότερα. «Έτοιμο, καλή μου. Τώρα είναι μια χαρά».

Παρόλο που η μισ Μαργλ δεν είχε κανένα απολύτως πρόβλημα να την αποκαλεί «καλή μου» (ακόμα και «αγάπη μου») η γυναίκα στο μανάβικο ή το κορίτσι στο χαρτοπωλείο, ενοχλούνταν πολύ όταν την αποκαλούσε «καλή μου» η δεσποινίς Νάιτ. Ήταν άλλο ένα απ' όσα αναγκάζονταν να ανέχονται οι ηλικιωμένες. Ευχαρίστησε τη δεσποινίδα Νάιτ ευγενικά.

«Και τώρα θα βγω να κάνω μια βολτούλα», είπε χαρωπά εκείνη. «Δε θα αργήσω».

«Μη βιαστείτε να γυρίσετε, αλήθεια», είπε η μισ Μαργλ, ευγενικά και ειλικρινά.

«Δε μου αρέσει να σας αφήνω πολλή ώρα μόνη σας. Δε θέλω να μελαγχολήσετε».

«Σας διαβεβαιώ ότι είμαι μια χαρά», είπε η μισ Μαργλ. «Νομίζω μάλιστα (έκλεισε τα μάτια) ότι θα πάρω έναν υπνάκο».

«Τέλεια, καλή μου. Θέλετε να σας φέρω τίποτα;»

Η μισ Μαργλ άνοιξε τα μάτια και το σκέφτηκε.

«Αν μπορείτε, περάστε από του Λόνγκντον να δείτε αν είναι έτοιμες οι κουρτίνες. Και φέρτε μου, παρακαλώ, άλλη μια κούκλα γαλάζιο μαλλί από την κυρία Γουίτζλι. Κι ένα κουτί παστίλιες σταφύλι από το φαρμακείο. Αλλάξτε και το βιβλίο μου στη βιβλιοθήκη, αλλά μην τους αφήσετε να σας δώσουν κάτι έξω από τη λίστα μου. Το τελευταίο που πήρα ήταν απαίσιο. Δεν κατάφερα να το διαβάσω». Σήκωσε το *Ξύπνημα της Άνοιξης*.

«Τι κρίμα! Δε σας άρεσε; Εγώ νόμιζα ότι θα ξετρελαθείτε. Πολύ ωραία ιστορία».

«Και αν δε σας πέφτει μακριά, αν έχετε την καλοσύνη, πηγαίνετε ως τα Χόλετς και δείτε αν έχουν αναδευτήρια για τα αυγά, όχι από αυτά με τη μανιβέλα».

(Η μισ Μαργλ ήξερε πολύ καλά ότι στα Χόλετς δεν είχαν τέτοιο πράγμα, όμως ήταν το πιο μακρινό κατάστημα.)

«Αν δεν είναι πάρα πολλά...» μουρμούρισε.

Όμως η δεσποινίς Νάιτ απάντησε με πασιφανή ειλικρίνεια.

«Καθόλου. Μετά χαράς».

Η δεσποινίς Νάιτ λάτρευε τα ψώνια. Έδιναν πνοή στη ζωή της. Συναντούσε γνωστούς, είχε ευκαιρία για κουβεντούλα, κουτσομπόλευε με τις πωλήτριες και μπορούσε να εξετάσει διάφορα πράγματα στα διάφορα καταστήματα. Κι έτσι περνούσε αρκετή ώρα αφοσιωμένη σε αυτές τις ευχάριστες ασχολίες δίχως τύψεις ότι είχε καθήκον να γυρίσει τρέχοντας.

Έτσι, η δεσποινίς Νάιτ ξεκίνησε περιχαρής, αφού πρώτα έριξε μια τελευταία ματιά στην εύθραυστη ηλικιωμένη που τόσο γαλήνια αναπαυόταν πλάι στο παράθυρο.

Αφού περίμενε μερικά λεπτά μήπως επιστρέψει η δεσποινίς Νάιτ για να πάρει καμιά τσάντα για τα ψώνια, ή το πορτοφόλι της, ή κανένα χαρτομάντιλο (συχνά ξεχνούσε διάφορα και γυρνούσε πίσω), αλλά και για να συνέλθει από την ελαφριά πνευματική κόπωση που προκάλεσε η σκέψη όλων των αχρείαστων πραγμάτων που ζήτησε από τη δεσποινίδα Νάιτ, η μισ Μαρπλ σηκώθηκε γοργά στα πόδια της, άφησε στην άκρη το πλεκτό και διέσχισε με αποφασιστικές δρασκελιές το δωμάτιο για να μπει στο χολ. Κατέβασε από την κρεμάστρα το καλοκαιρινό της παλτό, πήρε ένα μπουστούνι από τη θήκη κι έβγαλε τις παντόφλες για να φορέσει ένα ζευγάρι στιβαρά παπούτσια για περπάτημα. Έπειτα, βγήκε από το σπίτι από την πλαινή πόρτα.

«Θα της πάρει τουλάχιστον μιάμιση ώρα», υπολόγισε η μισ Μαρπλ. «Ναι, τόσο – θα κάνει ψώνια και όλος ο κόσμος από τον Οικισμό».

Η μισ Μαρπλ φαντάστηκε τη δεσποινίδα Νάιτ στο Λόνγκκντον να ρωτά μάτια για τις κουρτίνες. Οι εικασίες της ήταν αξιοσημείωτα ακριβείς. Εκείνη τη στιγμή η δεσποινίς Νάιτ αναφωνούσε «Μα, φυσικά, εγώ ήμουν απόλυτα σίγουρη ότι δε θα ήταν έτοιμες ακόμα. Αλλά εννοείται πως όταν η γηραιά κυρία το ανέφερε της είπα ότι θα έρθω και θα ρωτήσω. Οι άμοιρες, δεν έχουν πολλά να προσμένουν. Πρέπει να τους κάνουμε τα χατίρια. Και είναι τόσο γλυκιά. Τώρα το χάνει λίγο, αναμενόμενο είναι – οι ικανότητές τους εξασθενούν. Τι ωραίο ύφασμα αυτό εδώ. Μήπως το έχετε και σε άλλα χρώματα;»

Πέρασε έτσι ένα ευχάριστο εικοσάλεπτο. Όταν επιτέλους έφυγε η δεσποινίς Νάιτ, η επικεφαλής πωλήτρια παρατήρησε ρουφώντας τη μύτη: «Ακούς εκεί, λέει, το χάνει. Αυτό θα το πιστέψω μόνο όταν το δω με τα μάτια μου. Η μισ Μαρπλ τα είχε ανέκαθεν τετρακόσια, και θα έλεγα ότι ακόμα τα έχει, παρά τα χρόνια της». Έπειτα έστρεψε την προσοχή της σε μια νεαρή με κολλητό παντελόνι και μπλουζάκι από λινάτσα, η οποία ήθελε ένα πλαστικό με καθουράκια για να φτιάξει κουρτίνα για το μπάνιο.

«Την Έμιλι Γουότερς μού θυμίζει, αυτό είναι», μονολογούσε η μισ Μαρπλ, με την ικανοποίηση που πάντα ένιωθε όταν αντιστοιχίζει την προσωπικότητα ενός ανθρώπου με εκείνη κάποιου που γνώριζε στο παρελθόν. «Είναι και οι δύο εξίσου αχυρόμυαλες. Για να δούμε, τι απέγινε η Έμιλι;»

Τίποτα σημαντικό, ήταν το συμπέρασμά της. Κάποτε παραλίγο να αρραβωνιαστεί με έναν υπεφημέριο, αλλά μετά από μια αρμονική σχέση αρκετών χρόνων ο δεσμός ξεθύμανε. Η μισ Μαρπλ έβγαλε από το μυαλό τη νοσοκόμα της κι έστρεψε την προσοχή στο περιβάλλον της. Είχε διασχίσει τον κήπο γοργά, παρατηρώντας μόνο με την άκρη του ματιού της ότι ο Λέικοκ είχε κλαδέψει τις παλιομοδίτικες τριανταφυλλιές με τρόπο που ταίριαζε περισσότερο σε υβριδικά τριαντάφυλλα, αλλά δεν επέτρεψε στο γεγονός να την τaráξει, ούτε να την αποσπάσει από την υπέρτατη απόλαυση που ένιωθε επειδή είχε δραπετεύσει για μια εξόρμηση ολομόναχη. Είχε μια χαρωπή αίσθηση περιπέτειας. Έστριψε δεξιά, μπήκε από την πύλη του πρεσβυτέριου, πήρε το μονοπάτι μέσα από τον κήπο του πρεσβυτέριου και βγήκε στη δημοσιά. Εκεί όπου άλλοτε ήταν το πέρασμα στο χωμάτινο μονοπάτι τώρα υπήρχε μια σιδερένια διπλή πύλη που έβγαζε σε ένα ασφαλοστρωμένο μονοπάτι. Αυτό οδηγούσε σε μια μικρή, φροντισμένη γέφυρα πάνω από ένα ρυάκι και στην άλλη πλευρά, εκεί όπου κάποτε υπήρχαν λιβάδια με αγελάδες, ήταν ο Οικισμός.

*Ήταν ικανή για πολλή αγάπη και πολύ μίσος, μα δεν είχε σταθερότητα.
Αυτό είναι το θλιβερό, να γεννιέται κανείς χωρίς σταθερότητα.*

Τη μια στιγμή, η ελαφρόμουαλη Χέδερ Μπάντκοκ φλυαρούσε με το είδωλό της, τη σαρ του σινεμά Μαρίνα Γκρεγκ, στη δεξίωση που δινόταν προς τιμήν της. Την επόμενη, έπεφτε νεκρή μπροστά στα έντρομα μάτια των άλλων προσκεκλημένων.

Η παγωμένη έκφραση της Μαρίνας Γκρεγκ φαίνεται να οφείλεται στο σοκ αυτού που μόλις συνέβη. Αλλά η μις Μαρπλ έχει άλλη γνώμη. Κι ενώ όλοι αναζητούν στοιχεία και ίχνη για να εξηγήσουν ποιος και γιατί έφτασε μέχρι τον φόνο, η μις Μαρπλ αποφασίζει να στρέψει αλλού την έρευνά της: στην ίδια την ανθρώπινη ψυχή και στα μυστικά της...

2 ΔΙΣΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 22899

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ